

Sygn. akt III AUa 1679/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Michał Bober
Sędziowie:	SSA Maria Sałańska - Szumakowicz (spr.) SSA Jerzy Andrzejewski
Protokolant:	sekr.sądowy Sylwia Gruba

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2017 r. w Gdańsku

sprawy M. G.

przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w B.

o prawo do renty rodzinnej i zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek apelacji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 lipca 2016 r., sygn. akt VI U 3680/15

1. oddala apelację;
2. zasądza od Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w B. na rzecz M. G. kwotę 1140,00 (jeden tysiąc sto czterdzieści 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Maria Sałańska - Szumakowicz SSA Michał Bober SSA Jerzy Andrzejewski

Sygn. akt III AUa 1679/16

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 06 listopada 2016 roku Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w B. stwierdził ustanie od dnia 01 października 2015 roku prawa do wojskowej renty rodzinnej M. G. wynikającego z decyzji z dnia 15 września 2015 roku numer (...).

Odrębną decyzją numer (...) z dnia 06 listopada 2015 roku Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w B. postanowił nałożyć na M. G. obowiązek zwrotu wojskowej renty rodzinnej, jako świadczenia nienależnie pobranego w okresie od dnia 01 października do dnia 31 października 2015 roku w kwocie 3.976,09 zł oraz odsetek ustawowych naliczonych

do dnia wydania decyzji w kwocie 21,79 zł, to jest łącznie 3.997,88 zł i poinformował ubezpieczoną, iż kwotę tę należy wpłacić w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji na rachunek bankowy wojskowego organu emerytalnego.

M. G. zaskarżyła powyższe decyzje. W kwestii odwołania od decyzji numer (...) ubezpieczona domagała się zmiany tej decyzji w całości poprzez orzeczenie wyrokiem o utrzymaniu prawa do renty rodzinnej lub ewentualnie uchylenia zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania oraz zwrotu oraz domagała się również zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Z kolei w odwołaniu od decyzji numer (...) z dnia 06 listopada 2015 roku ubezpieczona wносиła także o zmianę tej decyzji w całości poprzez orzeczenie wyrokiem o utrzymaniu prawa do renty rodzinnej i wypłacie świadczenia lub ewentualnie uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania oraz ze zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Sprawy z odwołań ubezpieczonej od obu decyzji zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 29 lutego 2016 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt VI U 3681/15 i sprawa ta została połączona ze sprawą VI U 3680/15.

W odpowiedzi na odwołanie od decyzji numer (...) organ rentowy wносиł o oddalenie odwołania w całości, zasądzenie od ubezpieczonej na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i rozpoznanie sprawy pod nieobecność organu rentowego.

W odpowiedzi na odwołanie wniesione w sprawie z odwołania M. G. od decyzji numer (...) organ rentowy także wносиł o oddalenie odwołania w całości, zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz rozpoznanie sprawy także pod nieobecność organu rentowego. I powołał tożsamą argumentację z tą, którą prezentował w uzasadnieniu odwołania, w odpowiedzi na odwołanie wniesionej w sprawie o sygnaturze VI U 3681/15.

Zaskarżonym w niniejszym postępowaniu wyrokiem z dnia 21 lipca 2016 roku Sąd Okręgowy w Bydgoszczy zmienił zaskarżoną decyzję nr (...) z dnia 06 listopada 2015 r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej M. G. prawo do renty rodzinnej od 01 października 2015 r.; zmienił zaskarżoną decyzję nr (...) z dnia 06 listopada 2015 r. w ten sposób, iż ustalił, że M. G. nie ma obowiązku zwrotu wojskowej renty rodzinnej jako świadczenia nienależnie pobranego w okresie od 1 października 2015 r. do 31 października 2015 r. w kwocie 3.976,09 zł oraz odsetek ustawowych onaliczanych do dnia wydania decyzji w kwocie 21,79 zł, t.j. łącznie 3.997,88 zł; oraz zasądził od Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w B. na rzecz ubezpieczonej M. G. kwotę 360,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego. Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny oraz dokonał następujących rozważań prawnych:

Stan faktyczny sprawy był w zasadzie między stronami niesporny i został wskazany w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji. Ubezpieczona M. G. urodzona (...). Decyzją z dnia 16 października 2014 roku Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w B. nabyła prawo do wojskowej renty rodzinnej po zmarłym w dniu 25 grudnia 2010 roku ojcu J. G..

Z tytułu pobierania nauki na I roku 1m semestrze niestacjonarnych studiów (...) stopnia (...) Przyrodniczego imienia J., J. Ś. w B. na Wydziale Budownictwa, (...) kierunku budownictwo w roku akademickim 2014/2015.

Studia te zgodnie z programem uczelni trwają półtora roku. Zostały rozpoczęte przez ubezpieczoną 29 września 2014 roku, a przewidywany termin ukończenia studiów przypadał na dzień 15 czerwca 2016 roku. Prawo do wojskowej renty rodzinnej organ rentowy ustalił dla ubezpieczonej do dnia 31 marca 2015 roku. W dniu 20 marca 2015 roku ubezpieczona przedłożyła kolejne zaświadczenie (...) Przyrodniczego z dnia 12 marca 2015 roku potwierdzające kontynuowanie nauki na I roku 2 semestru roku akademickiego 2014/2015 na podstawie, którego decyzją z dnia 24 marca 2015 roku Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w B. ustalił dalsze prawo do wojskowej renty rodzinnej dla ubezpieczonej do dnia 30 września 2015 roku.

Następnie pismem z dnia 14 sierpnia 2015 roku Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w B. poinformował zainteresowaną ubezpieczoną, że w celu przedłużenia wypłaty wojskowej renty rodzinnej powinna ona przedłożyć w terminie do dnia 15 września 2015 roku oświadczenie o zamiarze kontynuacji nauki w roku akademickim 2015/2016, a w terminie do 15 października 2015 roku obowiązkowo powinna dostarczyć zaświadczenie szkolne na rok szkolny 2015/2016, z podaniem programowego ukończenia studiów.

W dniu 14 września 2015 roku ubezpieczona złożyła oświadczenie, iż zamierza kontynuować naukę na Uniwersytecie (...) Przyrodniczym w B. na kierunku Budownictwo Studia (...) w roku akademickim 2015/2016 i na podstawie tego oświadczenia wojskowy organ emerytalny decyzją z dnia 15 września 2015 roku przedłużył wypłatę świadczenia dla M. G. do dnia 31 października 2015 roku.

W dniu 29 października 2015 roku ubezpieczona przedłożyła organowi rentowemu zaświadczenie Uniwersytetu T. P. wydane w dniu 24 października 2015 roku, w którym stwierdzono, że studia trwają półtora roku. Termin rozpoczęcia 29 września 2014 roku, zaś przewidywany termin ukończenia studiów 18 marca 2017 roku. Wskazano w tym zaświadczeniu ponadto etap studiów: 2 semestr kierunku budownictwo o specjalności konstrukcje budowlane i inżynierskie – semestr letni 2015/2016 od dnia 29 lutego 2016 do dnia 18 września 2016 oraz nadmieniono, że studentka została skierowana na powtarzanie semestru 2 w roku akademickim 2015/2016 z zachowaniem ciągłości studiów.

W piśmie z dnia 29 października 2015 roku (...) Przyrodniczy w B. w odpowiedzi na pismo Wojskowego Biura Emerytalnego w B. wskazał, iż M. G. urodzona (...) od dnia 01 października 2015 roku do 28 lutego 2016 roku jest studentką oczekującą na powtarzanie I roku 2 semestru studiów w roku akademickim 2015/2016. Jednocześnie (...) informował Wojskowe Biuro Emerytalne, że według regulaminu studiów (...) zachowuje status studenta oraz ciągłość studiów.

Spór w rozpoznawanych sprawach dotyczył, zatem tego, czy ubezpieczona w okresie od dnia 01 października 2015 roku nabyła prawo do wojskowej renty rodzinnej oraz, czy świadczenie to należy uznawać za nienależne.

Na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego złożonych przez ubezpieczoną na żądanie Sądu na karcie 27, 28, 29 i 30 oraz 31 akt sprawy, a także na podstawie dowodu z przesłuchania stron ograniczonego do przesłuchania ubezpieczonej, Sąd Okręgowy ustalił, iż ubezpieczona z uwagi na niezaliczenie semestru skierowana została na powtarzanie, na jego powtarzanie i w okresie od 01 października 2015 roku do 28 lutego 2016 roku nie uczestniczyła w zajęciach z zachowaniem jednak wszelkich praw studenta. I oczekiwała na powtarzanie 2 semestru I roku studiów na wskazanym wcześniej kierunku i specjalności.

Zaskarżone decyzje wydane zostały przez wojskowy organ rentowy przy założeniu, iż ubezpieczona nie uczestniczyła w zajęciach, a zatem zachowała tylko formalny status studenta nie mając zamiaru kontynuowania nauki.

Stanowisko organu rentowego było w ocenie Sądu Okręgowego oczywiście niewłaściwe i naruszało w szczególności przepis prawa materialnego art 68 ust 2 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który poprzez odesłanie zawarte w Ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin znajdował zastosowanie w niniejszej sprawie.

Ubezpieczona M. G. 25 lat życia kończy dopiero (...) Dowód z jej przesłuchania w sposób niebudzący wątpliwości wykazał, iż miała ona zamiar kontynuowania nauki na kierunku studiów na wydziale budownictwa i architektury, kierunek budownictwo. Uczestniczyła w pierwszym semestrze tych studiów, który zaliczyła ostatecznie w lutym 2015 roku. Następnie rozpoczęła drugi semestr, którego nie udało jej się zaliczyć. Zajęcia odbywały się w piątki, soboty i niedziele.

Uczestniczyła ona zarówno w zajęciach pierwszego jak i drugiego semestru. Ponadto w listopadzie 2015 roku podjęła ona studia dodatkowe podyplomowe na kierunku dietetyka w (...) Szkole (...) prowadzonej przez Studia (...)

Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w B.. Podjęcie tych dodatkowych studiów spowodowało, iż wojskowy organ emerytalny od 1 listopada 2015 roku ponownie przyznał jej rentę rodzinną, którą otrzymuje do chwili obecnej.

Obecnie ubezpieczona uczestniczy w zajęciach na studiach, na wydziale budownictwa i architektury (...) Przyrodniczego. Zaliczyła już te 2 przedmioty, których w poprzednim semestrze niezaliczonym nie udało jej się zdać, oczekuje na wyniki trzeciego przedmiotu, którego też wcześniej nie zaliczyła. Z jej zeznań wynika, że studia inżynierskie pozwolą jej na podjęcie egzaminów państwowych, podejście do egzaminów państwowych i objęcie i poszerzenie kwalifikacji zawodowych z możliwością wykonywania pracy na stanowiskach kierownika robót. Będzie mogła ona wtedy sporządzać projekty budowlane. Obecnie posiada ona już roczną praktykę pracy na budowach na stanowisku technika budowy.

Dokonując subsumpcji właściwych przepisów prawa materialnego do ustalonego w sprawie stanu faktycznego Sąd Okręgowy wskazuje, iż organ rentowy naruszył przepis prawa materialnego artykułu 68 ustępu 1 punktu 2 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż ubezpieczona niewątpliwie, mimo, iż nie uczestniczyła w zajęciach we wspomnianym semestrze, którego nie zaliczyła, to z pewnością miała oczywisty i stanowczy zamiar kontynuowania nauki.

Okoliczność, iż nie mogła ona uczestniczyć w zajęciach semestru, który wcześniej, semestru, o którym wspominał organ rentowy w zaskarżonych decyzjach nie była okolicznością uzależnioną od jej woli, albowiem w tym czasie nie były organizowane zajęcia, a zajęcia, w których miała uczestniczyć, na przykład z wychowania fizycznego, zostały przeniesione na następny semestr. W orzecznictwie za utrwalony uznaje się pogląd zgodnie, z którym student w czasie urlopu dziekańskiego kontynuuje naukę w szkole w rozumieniu artykułu 39 ustępu 1 punktu 2 Ustawy z dnia 14 grudnia 1982 roku o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, który brzmienie miał, ma analogiczne jak art. 68 ust. 1 pkt 2, co oznacza, że nie traci prawa do renty rodzinnej niezależnie od tego, z jakich przyczyn udzielono mu tego urlopu. Tak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 03 października 2000 roku w sprawie II UKN 739/99.

W innym orzeczeniu Sąd Apelacyjny w Warszawie z dnia 17 marca 2005 roku wydanym w sprawie III AUA 702/04 wskazał, że przepisy o rencie rodzinnej nie uzależniają prawa do tego świadczenia od systematyczności nauki jej pozytywnych rezultatów, ewentualnego powtarzania semestrów, a jedyny warunek do kontynuowania, jedyny warunek to kontynuowanie nauki i ograniczenia wiekowe. W jeszcze innym orzeczeniu Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 13 lutego 2014 roku wydanym w sprawie III AUA 1295/13 wskazał, że nawet okres urlopu dziekańskiego, który ewidentnie przerywa systematyczność nauki i to bez podania przyczyny przez studenta uznaje się za niepozbawiający go prawa do renty rodzinnej.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w pełni podziela ten kierunek orzecznictwa i uznaje, iż ubezpieczona spełniła warunek nabycia prawa do wojskowej renty rodzinnej po zmarłym ojcu wskazany w artykule 68 ustępie 1 punkcie 2 Ustawy emerytalno-rentowej. Niewątpliwie miała ona zdecydowany zamiar kontynuowania nauki, co także pokazała przyszłość, gdyż kontynuowała ją w następnym powtarzonym semestrze, co potwierdzają także dokumenty złożone przez nią do akt sprawy. Jeśli chodzi o obszerną argumentację jurydyczną przedstawioną przez pełnomocnika wojskowego organu rentowego w odpowiedziach na odwołania, to wskazać należy, że nie odnosi się ona do stanu faktycznego niniejszej sprawy.

Powoływane liczne orzeczenia Sądów Apelacyjnych i Sądu Najwyższego dotyczyły w ocenie Sądu I instancji zupełnie odmiennych okoliczności faktycznych, w których osoba ubiegająca się o rentę rodzinną jedynie pozoruje naukę, bez rzeczywistego zamiaru jej kontynuowania. Mając na uwadze powyższe ustalenia i argumenty natury prawnej Sąd Okręgowy orzekł o zmianie zaskarżonych decyzji. Jeżeli natomiast ubezpieczona kontynuowała naukę i zachowała prawo do renty rodzinnej także od dnia 1 października 2015 roku, to obie zaskarżone decyzje były wadliwe.

Decyzja numer (...) bezzasadnie pozbawiała ubezpieczonej prawa do renty rodzinnej od 01 października 2015 roku. Natomiast decyzja numer (...) także bezzasadnie zobowiązywała ubezpieczoną do zwrotu nienależnie pobranej renty rodzinnej za miesiąc październik 2015 roku wraz z odsetkami.

W ocenie Sądu Okręgowego świadczenie w postaci renty rodzinnej było dla ubezpieczonej w miesiącu październiku 2015 roku świadczeniem w pełni należnym.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy wniósł wojskowy organ rentowy, stwierdzając, że zaskarża orzeczenie Sądu I instancji w całości i zarzuca naruszenie prawa materialnego, tj. art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez jego błędną wykładnię i w rezultacie przyjęcie, że wystarczającą przesłanką do dalszego pobierania wojskowej renty rodzinnej jest sam fakt zamiaru kontynuowania nauki, a nie nauka.

Wskazując na ten zarzut wojskowy organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania oraz zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje.

Niewątpliwym jest, że Sąd Okręgowy powinien był ustalić w tej konkretnej sprawie intencję ustawodawcy, co do właściwej interpretacji art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Tymczasem dokonana przez Sąd Okręgowy wykładnia tego przepisu, zdaniem organu rentowego, jest wykładnią *contra legem*, albowiem ustawodawca nie posługuje się terminem „zamiaru kontynuowania nauki”, lecz nauki.

Według języka potocznego, synonimem zamiaru jest chęć, pragnienie, plan, intencja. Czyli w ocenie Sądu Okręgowego wystarczającą przesłanką do dalszego pobierania renty rodzinnej może być również chęć, pragnienie kontynuowania nauki, a nie sama nauka. Taka wykładnia przedmiotowego przepisu - zdaniem organu rentowego - niestety jest nieuprawniona.

Ubezpieczona, jak wynika bowiem z treści pisma Uniwersytetu T. c., (...) od dnia 01 października 2015 roku do dnia 28 lutego 2016 roku jest studentką oczekującą na powtarzanie I roku II semestru studiów w roku akademickim 2015/16”.

Z kolei termin: oczekiwać, według Słownika PWN, oznacza: czekać na kogoś lub na coś z nadzieją lub niecierpliwością; przewidywać, że coś nastąpi; stać się w przyszłości czymś udziałem.

W tych okolicznościach sprawy ubezpieczona bezspornie nie spełniała warunków do dalszego pobierania renty rodzinnej, ponieważ w tym okresie nie uczestniczyła w żadnych zajęciach, ani też nie przystępowała do jakichkolwiek egzaminów.

Potwierdzeniem słuszności takiego rozumowania przepisu art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. jest bogate orzecznictwo, które jest bardziej restrykcyjne od poprzedniego, które niestety Sąd Okręgowy pomija (vide: Antonów Kamil (red.), Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, [w:] Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz do art. 68, Opublikowano: LEX 2014), a czego jaskrawym przykładem jest np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 marca 2013 r., III AUa 1035/12, według którego

„Skoro dzieciom do ukończenia 16. lat renta rodzinna przysługuje bez wyraźnie zastrzeżonego w ustawie warunku nauki w szkole, to zapewne dlatego, że w tym wieku występuje obowiązek szkolny. Natomiast, jeżeli dziecko przekroczyło 16 lat, to renta rodzinna przysługuje mu "do ukończenia nauki w szkole", nie dłużej niż do osiągnięcia 25. lat życia, co oznacza, że nie wystarcza sam wiek, lecz chodzi także o kontynuowanie nauki", a to zależy od ucznia, a więc renta rodzinna zależy od określonych starań dziecka w roli ucznia, gdyż z regulacji ustawy wynika, że celem nie jest sama nauka, ale także jej "ukończenie" (art. 68 ust 1 pkt 2 u.e.r.f.u.s.). Oczywiście, że ta nauka może być przerwana i stąd ukończenie szkoły nie stanowi warunku *sine qua non* prawa do renty rodzinnej, niemniej pojęcie "nauki" w szkole nie powinno być rozumiane dowolnie. Wydaje się, że nawet gdyby przyjąć, że również przypadek braku obowiązku udziału w zajęciach szkolnych ma na uwadze ustawowa regulacja o rencie rodzinnej, to nie może on być w efekcie oceniany bezkrytycznie w sytuacji, gdy ubezpieczony nie tylko nie uczęszczał na zajęcia, ale nie uzyskiwał zaliczeń, nie podchodził do egzaminów i nie zaliczył żadnego semestru. Zachodzi bowiem wówczas zasadnicze pytanie co świadczy o tej nauce, wszak nie sam formalny status ucznia, który w określonym czasie nie został administracyjnie skreślony

z listy uczniów (słuchaczy). Nauka semantycznie (słownikowo) to: uczenie się kształcenie się lub uczenie, kształcenie kogoś: lekcje, studia edukacja: stad ktoś jest chętny i przykłada się do nauki lub nie. Jednak trudno mówić o pobieraniu nauki, gdy uczeń nic nie robi i status ten ma tylko z samego zapisania się do szkoły",

a którego istnienie to Sąd Okręgowy „jawnie” pominął.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w B. nie zasługuje na uwzględnienie. Pozbawiona jest, bowiem motywów uzasadniających wydanie orzeczenia reformatoryjnego bądź kasatoryjnego.

Kluczowe dla rozpoznania niniejszej sprawy jest stwierdzenie, iż oś sporu w przedmiotowym postępowaniu, przy niespornym stanie faktycznym wyznaczone było przez wykładnię przepisu art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 748; dalej: ustawa emerytalna).

Strony, bowiem odmiennie interpretowały ww. unormowanie, co ostatecznie doprowadziło do wydania obydwu zaskarżonych decyzji.

Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNP 1999, nr 24, poz. 776).

Sąd odwoławczy w pełni podziela także ocenę prawną, jakiej dokonał Sąd pierwszej instancji, uznając ją za wyczerpującą, a tym samym nie ma potrzeby powtarzać w całości trafnego wyводу prawnego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2006 r., IV CK 380/05, LEX nr 179977; z dnia 16 lutego 2005 r., IV CK 526/04, LEX nr 177281).

Zajmując stanowisko w przedmiocie zasadności zarzutów apelacyjnych, w tym naruszenia art. 68 ustawy emerytalnej, uznać należy go za bezprzedmiotowy. Zgodnie z treścią art. 68 ust. 1 pkt 2 powołanej ustawy, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia.

Spór zaistniał w kwestii oceny sformułowania: „ukończenia nauki w szkole”. Wojskowy organ rentowy stwierdził, bowiem, iż jedyną intencją ubezpieczonej była wyłącznie chęć uzyskania świadczenia rentowego, strona natomiast wskazywała na ukierunkowane dążenie do zdobycia wykształcenia wyższego, w toku którego doszło do konieczności powtarzania semestru studiów.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w wyroku z dnia 13 maja 2014 r., w sprawie o sygn. akt I UK 414/13, OSNP rok 2015, nr 8, poz. 115, że okres pobierania nauki, o którym mowa w art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, pojmowany jest szeroko i obejmuje nie tylko okres efektywnego uczestniczenia w zajęciach objętych programem nauczania, ale także okres wakacji, urlopu zdrowotnego dla ucznia szkoły średniej czy urlopu dziekańskiego dla studenta wyższej uczelni, jak również przerw w edukacji wynikających ze skreślenia z listy uczniów i ponownego przyjęcia ich w poczet.

W uzasadnieniu ww. wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, że generalnie prawo do renty rodzinnej przysługuje tym dzieciom zmarłego żywiciela, które ze względu na wiek lub pobieranie nauki nie mają możliwości wykonywania pracy zarobkowej lub innej działalności stanowiącej tytuł podlegania ubezpieczeniom społecznym. Celem unormowania z art. 68 ust. 1 pkt 2 o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest zapewnienie środków finansowych młodej osobie do dnia, gdy może ona już samodzielnie zarabiać na swoje utrzymanie, jeżeli nie zamierza uzyskać wyższych kwalifikacji zawodowych w drodze nauki w szkole.

Jednocześnie w cytowanym wyroku Sąd Najwyższy wskazał, że za niewystarczające należy uznać samo zapisanie się do szkoły lub na studia, jeżeli dziecko nie uczestniczy w żadnych zajęciach, nie pisze prac kontrolnych, nie uzyskuje zaliczeń i nie przystępuje do egzaminów, co ostatecznie powoduje skreślenie go z listy uczniów czy studentów (por. też wyroki Sądu Najwyższego z dnia 05 lipca 2012 r., sygn. akt I UK 65/12, i z dnia 03 sierpnia 2013 r., sygn. akt I UK 96/12).

Wobec powyższego poglądu, w ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie wojskowy organ rentowy dokonał nadinterpretacji okoliczności faktycznych, poprzez stwierdzenie, że skoro M. G. musi powtarzać semestr studiów, to nie ma ona zamiaru kontynuowania nauki na uczelni wyższej.

Zdaniem Sądu odwoławczego argumentacja wojskowego organu rentowego jest pozbawiona spójności. Zamiennie posługuje się próbą językowej wykładni terminów ustawowych, raz posługując się znaczeniem z języka potocznego, raz posiłkując się znaczeniem ze słownika języka polskiego PWN. Dodatkowo wojskowy organ rentowy całkowicie ignoruje przy wywodzie o wykładni przepisu art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej dokonanej przez Sąd I instancji, jako dokonanej *contra legem*, albowiem ustawodawca nie posługuje się terminem „zamiaru kontynuowania nauki”, lecz nauki okoliczność, że sam w pismach kierowanych do ubezpieczonej (vide pismo z dnia 14 sierpnia 2015 roku), że zwraca się o dostarczenie w stosownym terminie „oświadczenie o zamiarze kontynuacji nauki”.

Ponadto orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Krakowie, które na poparcie swoich twierdzeń przytoczono w apelacji, zdaniem Sądu odwoławczego, choć pozostaje całkowicie słuszne, to jednakże nie znajduje zastosowania w przedmiotowej sprawie, albowiem nie koresponduje z ustalonym stanem faktycznym.

W uzasadnieniu powyższego rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny w Krakowie motywował bowiem, iż „według w zasadzie bezspornych ustaleń faktycznych (...) nie było nawet śladu nauki wnioskodawcy w spornych okresach w szkołach, skoro stanowczo ustalono, że nie tylko nie uczestniczył w zajęciach, nie zdobywał zaliczeń, nie przystępował do egzaminów i nigdy nie zaliczył nawet jednego semestru. Poprzestawał, więc na samym zapisaniu się do szkoły oraz wyborze kierunku (przy czym zarówno kierunki jak i szkoły zmieniał kilkakrotnie w trakcie spornych okresów) i jak się wydaje zakładał, że ten formalny warunek będzie wystarczające legitymował pobieranie renty rodzinnej”.

Natomiast ubezpieczona M. G., pomimo uczestniczenia w zajęciach, przystępowania w egzaminach, zaliczenia semestru, wyraźnie zasygnalizowała chęć kontynuowania edukacji, pomimo braku powodzenia w zaliczeniu jednego semestru studiów.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w punkcie 1. Sentencji wyroku. O kosztach postępowania Sąd odwoławczy na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 1 ust. 1 i 2, § ust. 3 § 9 ust. 2 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. 2015. 1804) orzekł, jak w punkcie 2. sentencji wyroku, dostrzegając, iż zaskarżone pozostawały dwie decyzje o odmiennym charakterze prawnym – jedna dotycząca samego prawa do świadczenia, druga odnosząca się do materialnej wartości żądanej kwoty zwrotu pobranego świadczenia.

SSA Maria Salańska – Szumakowicz SSA Michał Bober SSA Jerzy Andrzejewski